UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Europese verkiezingen

minder ideologie, meer realisme

Marácz, L.

Publication date
2019
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2019). Europese verkiezingen: minder ideologie, meer realisme. *Armex*, *103*(2), 6-7. https://onsleger.nl/wp-content/uploads/2019/05/ARMEX_2019_2.pdf

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:17 Nov 2026

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING 'ONS LEGER'

ARMEX

Meer dan 100 jaar op de bres voor de krijgsmacht

De VTO Cavalerie Verkenning
De Bundeswehr is grotendeels niet inzetbaar
Twee ruziënde kernmachten

103e jaargang mei 2019 | nummer 2

Column

Europese verkiezingen:

minder ideologie, meer realisme

Prof. Dr. László Marácz

In de week van 23 mei zijn er verkiezingen voor het Europees Parlement (EP). Dan kunnen zo'n 370 miljoen Europeanen naar de stembus. Over het algemeen is de opkomst bij de Europese verkiezingen niet echt hoog. Dit keer lijkt er meer op het spel te staan, althans als je de politieke partijen en hun spindoctors in de media moet geloven. Er wordt gehamerd op thema's die een fundamentele ommekeer in Europa zouden kunnen inleiden waaronder migratie, Brexit, en klimaatverandering. Europa is echter zo geconstrueerd dat revolutionaire omwentelingen eigenlijk uitgesloten zijn. Het politieke bouwwerk is te complex en te verstrengeld om zomaar te kunnen veranderen. Europese verkiezingen kunnen geen 'regering' ten val brengen, maar ze kunnen wel een indicatie geven over hoe het verder gaat in Europa.

Europa is zo geconstrueerd dat revolutionaire omwentelingen eigenlijk uitgesloten zijn

Traditionele bestuurspartijen

Europa wordt traditioneel bestuurd door twee grote politieke blokken, namelijk de christendemocratische Europese Volkspartij (EVP) en de Europese socialisten (PES). Ook volgens de huidige peilingen zullen deze blokken de grootste partijen blijven in het nieuwe parlement dat wegens een mogelijke Brexit 705 (was 751) zetels zal tellen. De traditionele partijen zullen wel het grootste blijven, al is de verwachting dat beide bestuurspartijen fors verlies zullen oplopen. Vandaar dat de christendemocraten en socialisten inmiddels bij de liberalen van ALDE hebben aangeklopt om een 'grote coalitie' te vormen van, zoals zijzelf beweren, 'pro-Europese' partijen. Samen zullen deze partijen naar alle waarschijnlijkheid in het EP een meerderheid halen, elkaar uit de wind houden en hun pijlen richten op de opkomst van wat zij noemen 'anti-Europese' partijen, waaronder partijen die een nationalistisch of populistisch programma hebben. Daarmee is het communicatieve *frame* van deze verkiezingen al gezet. Eenieder die campagne voert tegen de traditionele bestuurspartijen wordt als 'anti-Europees' aangemerkt. Het gevaar van een dergelijke *framing* is dat bij een fors verlies van de grote coalitie Europa de grootste verliezer zal zijn. De vraag is of dat echt zo is.

In de week van 23 mei zijn er verkiezingen voor het Europees Parlement. Afbeelding: eud.eu

De tandem AKK-Weber

De traditionele bestuurspartijen hebben de baantjes in Brussel al verdeeld. Van de *Spitzenkandidaten*, de lijsttrekkers die een gooi doen naar het voorzitterschap van de Europese Commissie (EC) heeft de Beierse christendemocraat Manfred Weber de beste papieren. Zijn EVP wordt waarschijnlijk de grootste partij. Hij zal dan de huidige EC-voorzitter, de Luxemburger Jean-Claude Juncker, opvolgen en vervolgens zullen andere functies, zoals parlementsvoorzitter doorgeschoven worden naar kandidaten van de socialisten en de liberalen. De Europese tandem, de Duitse bondskanselier Angela Merkel en haar man in Brussel, commissievoorzitter Juncker worden dan vervangen door de beoogde opvolgster van Merkel als kanselier, de Duitse christendemocratische politica Annegret Kramp-Karrenbauer (in de Duitse media steevast 'AKK' genoemd) en haar partijgenoot Weber als de nieuwe EC-voorzitter. In dit scenario is de grote verliezer de Franse president Emmanuel Macron, die met zijn liberale partij La République en Marche een eigen Franse commissievoorzitter naar voren wil schuiven. Een eventueel tandem AKK-Weber zal echter het prestige missen van de Merkel-Juncker coalitie. Commentatoren spreken over een Merkel Light versie waarvan weinig daadkracht zal uitgaan.

Een eventuele tandem AKK-Weber zal het prestige missen van de Merkel-Juncker coalitie. Foto: Twitter, Manfred Weber

Anti-establishment partijen

Er wordt verkiezingswinst verwacht voor de anti-establishment partijen, een bonte coalitie van extremisten (zowel ter linker- als ter rechterzijde), nationalisten en andere populisten. Deze partijen hebben gemeen dat ze de invloed van supranationale organen, zoals de Europese Commissie en multinationals in Brussel, willen terugdringen en de Europese Raad waarin de lidstaten zijn vertegenwoordigd meer volmachten willen geven. Een politicus die op deze lijn zit, is de Italiaanse minister van Binnenlandse Zaken en leider van het rechtse Lega, Matteo Salvini. Salvini maakt zich sterk om migratiestromen

Eenieder die campagne voert tegen de traditionele bestuurspartijen wordt als 'anti-Europees' aangemerkt

die via Italië naar Europa komen, terug te dringen en wil de zeggenschap over de Italiaanse begroting uit Europa naar Rome terughalen. De Italiaanse regering behoudt zich het recht voor – tegen de zin van Brussel - om het begrotingstekort te overschrijden om daarmee de koopkracht aan te jagen in eigen land. De invloed van dergelijke onorthodoxe partijen zal zeker toenemen in het EP, maar is waarschijnlijk niet voldoende om de meerderheid van de grote coalitie te bedreigen. Naast de trend van het verwachte verlies van de traditionele bestuurspartijen is er nog een andere trend zichtbaar die de status quo in Brussel enigszins onder druk zet.

Ramkoers

De anti-establishment partijen krijgen steun van traditionele centrumrechtse bestuurspartijen uit Centraal- en Oost-Europa die met het Brusselse establishment op ramkoers liggen over het opendeurenbeleid inzake migratie. Dit dossier, dat in ieder geval Centraal- en Oost-Europa in haar ban heeft vanaf september 2015, toen de Duitse bondskanselier Merkel zich hard maakte voor het gewraakte opendeurenbeleid, zal zeker electorale gevolgen hebben. De Centraal- en Oost-Europese landen verzetten zich onder aanvoering van de Visegrad-landen (Hongarije, Tsjechië, Slowakije, en Polen) tegen dit beleid. Politici uit de regio, zoals de Hongaarse premier Viktor Orbán en de ex-president van Tsjechië Vaclav Klaus hebben er telkens weer op gewezen dat het opendeurenbeleid voor migranten grote veiligheidsrisico's voor Europese burgers met zich meebrengt. Deze waarschuwingen waren echter aan dovemans oren gericht en hebben politici als Orbán, die hun nek hebben uitgestoken, een slechte naam bezorgd.

Vluchtelingen in september 2015 bij de Hongaars-Oostenrijkse grens op weg naar Duitsland. Foto: Wikimedia Commons, Mstyslav Chernov

Terrorisme

Centraal- en Oost-Europese autoriteiten hebben erop gewezen dat volgens hun informatie extreem-islamitische terroristen na de val van Islamitische Staat (IS) Europa via Griekenland zouden kunnen binnendringen. De recente arrestatie van een kopstuk van IS, de 27-jarige Hassan Fahroud in Hongarije, bevestigt het gelijk van deze critici van het Brusselse opendeurenbeleid. De arrestatie van de IS-jihadist was het gevolg van een gecoördineerde, succesvolle samenwerking tussen Belgische en Hongaarse antiterreureenheden. Volgens informatie die vrijgegeven is door de Hongaarse officier van justitie Péter Polt, is de gearresteerde IS-jihadist in ieder geval verantwoordelijk voor de onthoofding van twintig burgers in de Syrische stad Homs. Polt heeft verder bekendgemaakt dat de jihadist op een Europees inreisvisum via Griekenland reisde, dat hij met dat visum zich de afgelopen tijd bezig hield met mensensmokkel en dat hij beschikte over een anonieme creditcard afgegeven door de vluchtelingenorganisatie van de VN, UNHCR, waarmee hij maandelijks 500 euro kon pinnen. De Hongaarse autoriteiten ontdekten in de herfst van 2018 bij toeval dat dergelijke anonieme creditkaarten van een gerenommeerde internationale creditkaartleverancier door de UNHCR werden afgegeven. Het anonieme karakter van dergelijke creditcards druist in tegen de regels die gelden voor internationale geldtransacties. De Hongaarse-Belgische antiterreureenheden zijn nu aan het onderzoeken of dit IS-kopstuk mogelijk connecties had met de terroristen uit Molenbeek die voor de aanslagen in Parijs in 2015 verantwoordelijk waren. Het IS-kopstuk was namelijk op weg van Boedapest naar Brussel.

Jihadisten van IS. Onlangs is een kopstuk van IS in Hongarije aangehouden. Foto: NATO

Toonzetting

Het ligt voor de hand dat anti-migratiepartijen in Centraal- en Oost-Europa ruime politieke winst zullen incasseren tijdens de Europese verkiezingen. De landen uit deze regio zijn niet per se tegen samenwerking binnen Europa zoals de geslaagde Hongaars-Belgische anti-terreuractie laat zien, maar willen wel zelf controle houden over de migratiestroom richting Europa. Alles overziend zijn er geen ingrijpende veranderingen na de Europese verkiezingen in Brussel te verwachten maar de toonzetting van het EP zal weleens minder ideologisch en meer realistisch van aard kunnen gaan worden.

Alles overziend zijn er geen ingrijpende veranderingen na de Europese verkiezingen in Brussel te verwachten

De gearresteerde jihadist beschikte over een anonieme creditcard afgegeven door de UNHCR. Foto: UNHCR